

Rettelsesblad

Erstatter rettelsesblad af 18. maj 2020

(Svarnotatet er tilrettet på baggrund af en præcisering og forkortelse af svarnotatet)

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan vi som land kan optimere retten til at bestemme forhold, hvad angår forsvarspolitik, sikkerhedspolitik og udenrigspolitik. Dette ikke mindst set i lyset af, at det er ønskeligt, at vi i Grønland får et større udbytte af vort lands geopolitiske placering

(Demokraternes Inatsisartutgruppe)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Naalakkersuisut takker Demokraternes Inatsisartutgruppe for forslaget til en forespørgselsdebat *om, hvordan vi som land kan optimere retten til at bestemme forhold, hvad angår forsvarspolitik, sikkerhedspolitik og udenrigspolitik. Dette ikke mindst set i lyset af, at det er ønskeligt, at vi i Grønland får et større udbytte af vort lands geopolitiske placering.*

Det er særdeles glædeligt, at vi får mulighed for at debattere emnet nu, med tanke på den fortsat store aktivitet indenfor disse politikområder.

Lad mig starte med at redegøre for Naalakkersuisuts nuværende kompetencer og rettigheder indenfor sikkerheds-, forsvars- og udenrigspolitik.

Ifølge selvstyreloven kan Naalakkersuisut agere internationalt på sagsområder, hvor Grønland selv har overtaget ansvaret. Det skal ske i et tæt samarbejde med Danmark. Men vi skal også huske på, at lov om Grønlands Selvstyre er en folketingslov, som den danske regering også skal følge. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvilke rettigheder Naalakkersuisut har.

Naalakkersuisut har derfor bemyndigelse til at forhandle og indgå aftaler med fremmede stater og internationale organisationer, der omhandler forhold, indenfor de hjemtagne områder. Med Itilleq-erklæringen, har den danske regering pligt til at inddrage Naalakkersuisut i sager som vedrører Grønland, også i sikkerheds- og forsvarspolitik. Med udgangspunkt i denne aftale arbejder Naalakkersuisut målrettet på at udvide Grønlands indflydelse og selvstændig ageren indenfor områder der vedrører Grønland og Arktis.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at Grønland på hjemtagne ansvarsområder besidder ansvar og i høj grad har reel og formel jurisdiktion, uden dog formelt at være anerkendt som en stat. Jurisdiktionen og kompetencen vil i nogle mellemfolkelige sammenhænge være afgørende for, at Grønland kan blive medlem af internationale organisationer. På administrativt plan er Naalakkersuisut således ved at arbejde med en opdatering af den gældende udenrigspolitiske strategi fra 2011, for herved igen at tydeliggøre hvilke prioriteter Naalakkersuisut har på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Opdateringen tager tillige højde for vores proces mod et selvstændigt Grønland.

Naalakkersuisut er enige med forslagsstiller i, at opmærksomheden fra USA igen er vendt mod vores land, således som det var under såvel 2. verdenskrig som under den kolde krig. Grønland er, igen, vigtig på grund af vores lands beliggenhed, og Grønland har videre en betydning på grund af vores mineraler. Til forskel fra tidligere, er os selv som bestemmer over rigdommene i vores undergrund. Forsvarsaftalen er et af de vigtigste dokumenter for Grønlands relationer med USA. Forsvarsaftalen af 1951 blev dog skabt i kolonitiden, i en tid hvor det grønlandske folk var et underlagt folk med meget begrænset indflydelse, herunder at det grønlandske folk ikke var underlagt grundloven.

Der er sket meget siden 1951, og vi har i dag Selvstyre, og den danske stat kan ikke længere aftaler vedr. vores land uden at inkludere det grønlandske folk. Rigsfællesskabet udvikler sig, og vi er stadig i gang med at udvikle det ligeværdige forhold mellem Grønland og Danmark kan realiseres. Den nuværende danske regering har et udtrykt et ønske om et ligeværdigt forhold mellem Grønland og Danmark. Det er vi glade for, og vi ser frem til at se denne ligeværdighed udmøntet i form af et moderniseret relation.

Der er en øget militarisering undervejs i Arktis og vi forstår dynamikkerne i stormagtsforholdene som udvikler sig i disse år. Forandringerne i Arktis er dog ikke på nogen måde blot anliggender for stormagterne, men derimod i særdeleshed et anliggende for os der kalder Arktis for vores hjem. Vi arbejder derfor på, at det er os der bor i Arktis, der såvel definerer og som repræsenterer Arktis, samt at det er os der nyder godt af de muligheder som forandringerne i Arktis måtte medføre.

Det er derfor vigtigt for Naalakkersuisut at blive inddraget i drøftelser om Grønland og Arktis, også i forhold til sikkerheds- og forsvarspolitik. Derfor arbejder Naalakkersuisut på fortsat at sikre størst mulig inddragelse og indflydelse i den danske regerings udenrigspolitiske arbejde omkring vores land og Arktis. Der arbejdes af samme grund på skabelsen af sikre kommunikationslinjer mellem Nuuk og København, således at der kan være effektive kommunikationskanaler indenfor Rigsfællesskabet.

Forsvarsakademiet har indgået en samarbejdsaftale med Ilisimatusarfik, så vi kan udvide vores viden vedr. sikkerheds- og forsvarspolitiske dynamikker. Det er nødvendigt at vi opbygger vores viden og kompetencer på det udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske område, særligt når vi på disse områder ønsker større inddragelse og indflydelse.

Ja, Grønland og Rigsfællesskabet står overfor en ny situation. Der er mange nye sager som vi skal varetage, og der kommer tydeligvis ikke til at være færre sager. Det er derfor vigtigt at forstå hvad vi er oppe imod; med omkring 1350 ansatte i den danske udenrigsministerium, og op mod 80.000 ansatte i det amerikanske udenrigsministerium. Naalakkersuisut har således blot 25 ansatte i vores udenrigstjeneste, inklusiv de ansatte i departementet i Nuuk, på vores repræsentationer i udlandet samt praktikanter og studentermedhjælpere. Til trods for vores begrænsede ressourcer på udenrigsområdet, mener jeg der er god grund til at være stolt over hvad vi har opnået internationalt, ikke kun i forhold til vores øgede samarbejde med USA, men også på det arktiske samt nordiske område og EU.

Der fremkommer mange nye og komplekse sager, herunder i sikkerheds- og forsvarspolitik, som vi skal lære at forholde os til. Det er derfor vigtigt, når vi diskuterer hvordan man vil udvikle Grønland og Rigsfællesskabet sikkerheds-, forsvars-, og udenrigspolitik, at man også husker de ressourcer vi har til rådighed.

Men jeg mener der er grund til optimisme for vores fremtidige muligheder. Størsteparten af vores praktikanter er grønlandske studerende, som er en ressourcebase for fremtidige medarbejdere i Departementet for Udenrigsanliggender og andre dele af Naalakkersuisut. Vi skal her sørge for at flere af vores studerende får erfaring med udenrigstjenesten og arbejdet i internationale fora til gavn for Grønland. Det nye samarbejde med USA viser klart behovet for veluddannede medarbejdere med international erfaring.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en spændende debat i salen.